

21 november 2018

WSP

**Är det möjligt att
expandera det egna
handlingsutrymmet och
verka genom andra?**

WSP

REGLAB 2018-11-28

Governance en förutsättning att förhålla sig till i dagens utvecklingsarbete

”Samspel, samverkan, samordning och samagerande”

- Planerings- och utvecklingsarbete är idag en *komplikerad process* med många parter och intressen inblandade...
- ...ingen ensam part kan själv skapa förutsättningar för en hållbar och attraktiv regional utveckling – *ömsesidiga beroenden*...
- Potentialen med en gemensam strategi kan bara realiseras genom en rad *koordinerade insatser* över administrativa gränser och sektorsområden

Se exempelvis:

Fredriksson 2010, *Forum, Arena Court*

Tornberg 2011, *making sense of integrated planning*

Trafikverket *DAR slutrapport 2016*

**”Dömd” till
samverkan**

**MEN – samverkan
händer inte av sig
själv...**

**...och leder inte per
automatik till handling...**

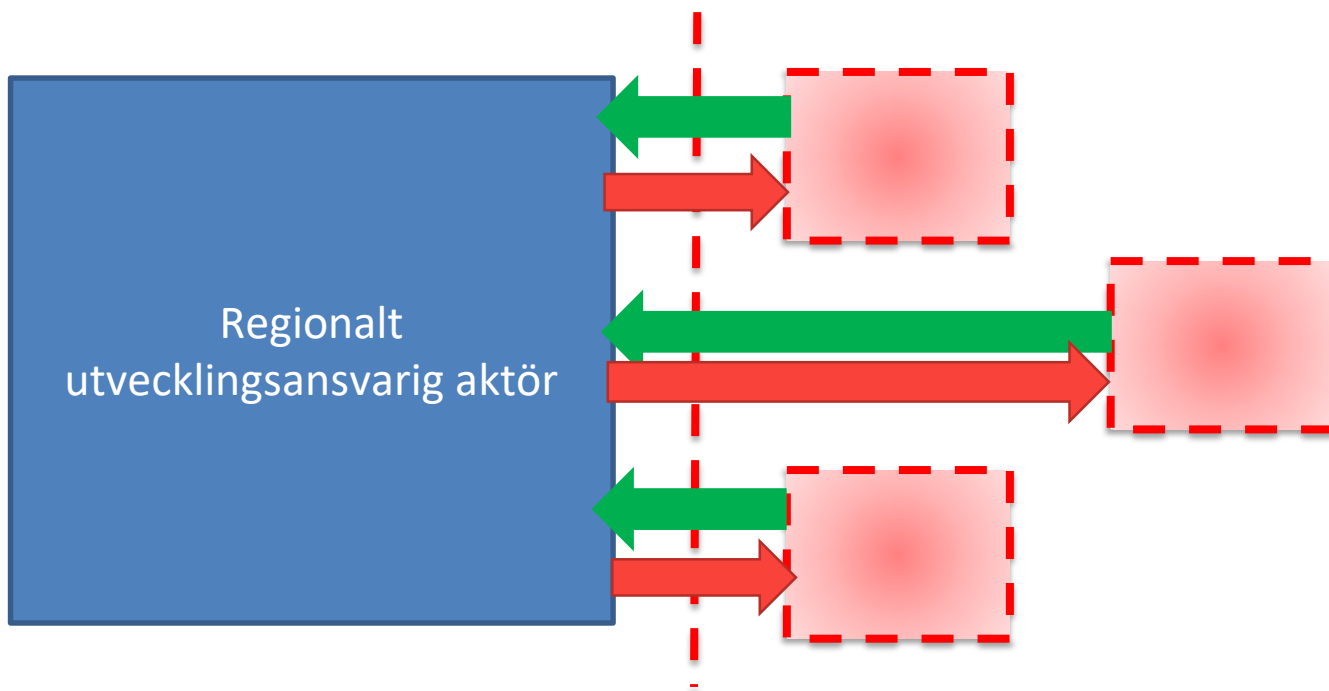
Utvecklingsarbete idag handlar idag om att:

- ”rigga” för att olika aktörer ska *övertygas* om att gemensamt arbeta i en specifik utvecklingsriktning
- säkerställa att processer/projekt tar vid som kan *realisera* denna utvecklingsriktning.

Vanlig utmaning vid RUS-arbete

Framtagning av RUS

Genomförande RUS (handling)

- Tydligt mandat hos Regionalt utvecklingsansvariga att *samverka* med externa aktörer för att ta fram en RUS.

- Aktiviteter för *genomförande* av RUS:en ligger ofta inom andra aktörers ansvarsområden

Utmaning med RUS – processer

- Då en RUS-process bedrivs i ett samspel mellan i **formell** mening, autonoma aktörer, kan sällan **ansvaret för en aktivitet eller åtgärd beordras fram**
- Utfallet av ett strategiskt arbete är därför beroende av hur aktörerna interagerar med varandra och vilka som **frivilligt åtar sig ansvaret för att genomföra identifierade aktiviteter**

→ **Att framtida aktiviteter i hög utsträckning bygger på frivillighet är centralt i detta sammanhang**

För att något i slutändan ska hända innebär det för det att:

- det finns aktörer som är *motiverade att åta sig* ansvaret att genomföra åtgärder/aktiviteter i syfte att nå ett specifikt utvecklingsmål
- att ansvariga aktörer också har *motivation att fullfölja* sina åtaganden så att genomförandet i praktiken också förverkligas
- att *hinder eller hämmande omständigheter* samtidigt inte överväger denna motivation.

Spelregler för samordnad planering

Projektspecifika
förutsättningar

Formella
förutsättningar

Formella förutsättningar
tillsammans med
informella förutsättningar
möjliggör respektive
begränsar det regionala
handlingsutrymmet.

Informella
förutsättningar

Strukturella
förutsättningar

**”Där de formella
ramarna tar slut
tar de informella
vid”**

Olika typer av ”commitment”

”Konsekvent beteende” → ”åtagande”

”Attityd och inställning” → ”engagemang/motivation”

3 nivåer av commitment :

- Commitment i form av att en aktör *vill* göra någonting (vilja)
- Commitment i form av att en aktör upplever att den *bör* göra någonting (plikt)
- Commitment i form av att en aktör *måste* göra någonting (tvång)

Commitment som följd av vad en aktör...	Främjande förutsättningar för genomförande	Hindrande förutsättningar för genomförande
...vill göra	Att relevanta aktörer ser stora <u>fördelar</u> med att prioritera åtaganden för genomförande och förvänta sig <u>positiva effekter</u> av att genomföra dem	Att relevanta aktörer <u>inte ser nytta</u> med åtgärder och inte uppfattar det som <u>meningsfullt</u> att lägga resurser på dem
...bör göra	Att åtaganden för genomförande ligger i linje med relevanta aktörers <u>övertygelse</u> om vad som är rätt och fel och/eller att det uppfattas som ett <u>svek</u> att inte genomföra dem	Att relevanta aktörer inte uppfattar det som <u>moraliskt försvarbart</u> att genomföra specifika åtaganden eller anser att någon annan borde göra dem i stället och att man själv annars riskerar att bli sittande med svarte Petter.
...måste göra	Att relevanta aktörer blir <u>ålagda</u> att genomföra åtaganden och/eller riskerar <u>bestraffning</u> om de inte genomförs	Att ingen relevant aktör har det <u>formella förutsättningarna</u> att åta sig ansvaret för specifika aktiviteter och/eller att aktiviteterna är förknippade med stora kostnader jämfört med andra handlingsalternativ

Exempel på drivkrafter och verktyg för att bygga "commitment"

Commitment som följd av vad en aktör...	Exempel på katalysatorer/drivkrafter	Konkreta instrument för att främja respektive typ av commitment
...vill göra	Kunskap och insikter om problem och möjligheter	Faktaunderlag om befolkningsprognoser, systemanalyser etc
	Aktörsnytta	Bidrag och andra ekonomiska incitament
...bör göra	Ömsesidigt förtroende och tillit	Inkluderande samverkansprocesser
	Lojalitet gentemot en relation	Undertecknas avsiktsförklaringar som anger en gemensam riktning för framtida agerande
...måste göra	Tvingande omständigheter	Avtal som binder en aktör formellt vid ett visst åtagande
	Aktörsonytta	Hot om att vidta åtgärder som ger negativa konsekvenser för den aktuella aktören

**Är det möjligt att
expandera det egna
handlingsutrymmet och
verka genom andra?**

Tack!

Elenor.sibborn@wsp.com

wsp.com

wsp

WSP

WSP